

JEZIK V SODOBNI SLOVENSKEI MLADINSKI KNJIŽEVNOSTI 1980–2010

Milena Mileva Blažič

Pedagoška fakulteta, Ljubljana

UDK 811.163.6'27:821.163.6-93.09

Sodobna slovenska mladinska književnost 1980–2010 nadaljuje tradicijo moderne mladinske književnosti 1950–1980 in jo nadgrajuje z novimi poetikami, s profiliranjem avtorjev v izrazite avtorske poetike (npr. Boris A. Novak). Njene značilnosti so redefiniranje tradicije (npr. Anja Štefan), subvezivnost (npr. Svetlana Makarovič, Andrej Rozman) in novi žanri (npr. filozofske pravljice Petra Svetine).

1980–2010, izvirnost, jezik, sodobna slovenska mladinska književnost

Contemporary Slovene children's literature 1980–2010 continues the tradition of modern children's literature 1950–1980 and upgrades it with a new poetics, emphasizing writers with a distinct aesthetics (e. g. Boris A. Novak). Its characteristics are redefinition of tradition (e. g. Anja Štefan), subversiveness (e. g. Svetlana Makarovič, Andrej Rozman) and new genres (philosophical fairy tales, such as those of Peter Svetina).

1980–2010, originality, language, contemporary Slovene children's literature

Uvod

Marjana Kobe je v *Sodobni pravljici* (1991–2000) definirala in klasificirala kratko sodobno pravljico in njene različice. Kriterij delitve je glavni literarni lik, ki ga deli na šest kategorij: otroški glavni literarni lik, oživljena igrača/predmet, posebljena žival, posebljena rastlina, posebljeno nebesno telo/pojav in lik iz ljudskega pravljicega izročila. Model smiselno nadgradi tudi s sedmo kategorijo – izvorni domišljjski liki, in sicer na osnovi analize gradiva sodobne slovenske mladinske književnosti, predvsem v času 1980–2010. V času 1950–1980, pa tudi že prej, se je model individualiziral in samostojno razvijal v slikaniški knjižni obliki.

1850–1900: Cvilimož, Laket-brada, Najdihojca, Pedenj-človek

V času nastajanja posvetne slovenske mladinske književnosti po reviji *Vedež: časopis za šolsko mladost* (1848–1850) je Fran

Levstik leta 1880 pod psevdonimom oz. le z inicialkami M. L. začel v reviji *Vrtec* (1871–1941) objavljati serijo pesmi z naslovom *Otročje igre v pesencah*. V njih je uveljavljal glavne literarne like, ki so se navezovali na tradicijo in jo nadgrajevali, npr. Cvilimož, Laket-brata, Najdihojca, Pedenj-človek.

1900–1950: Ciciban, Miškolin, Mižek Figa, Otrok s sončnico, Škrat Dobrošin, Torklja Triborklja

Oton Župančič: *Ciciban, Cicifuj* (1915). Pesniška zbirka *Ciciban in še kaj* je vpeljala in uveljavila poimenovanje *ciciban*, ki je prevzeto iz srbsčine in pomeni malega malnarja oz. mlinarčka, vendar ga je v procesu literarne recepcije slovenska kultura folklorizirala in spremenila njegov pomen v nov pomen – predšolski otrok.

Kje pa je tisti Ciciban,
ki venomer razgraja,
ki mamic nagaja,
kje pa je tisti Ciciban? (Župančič 1915)

Novo pojmovanje je del slovenske, ne le literarne, ampak tudi kulturne tradicije, npr. revija *Ciciban* za otroke od 6. do 9. leta (1945–).

Ljudmila Prunk Utva: *Mižek Figa* (1915). Lik v pesmi je otrok, ki gre po svetu na domišljjski otok Niga. Avtorica tematizira narobe svet iz ljudskega izročila (Štrekelj 1904–1907: 393–396). Leta 1992 Janez Menart nadaljuje pesem *Mižek Figa*, ki temelji na krožni zgradbi potovanja (dom, odhod in vrnitev). Potuje z različnimi prevoznimi sredstvi: avtobus, cisterna, helikopter, kolo, ladja, letalo, motor, traktor, trolejbus, vlak, žičnica, litorino. Zaključni verzi napovedo tretjo knjigo.

Kaj je videl Mižek Figa, ko njegova limuzina, je požrla sod bencina, pa pove vam tretja knjiga. (Menart 1992)

Srečko Kosovel: *Otrok s sončnico* (1922). Otrok je v pesmi glavni literarni lik in simbol za sončno otroštvo. Pesem je bila z ilustracijami Jelke Reichmann objavljena v zbirki *Medvedki sladkosnedki* (1983). Kosovel je začel za otroke objavljati v reviji *Zvonček*. Izumil je nekaj novih izvirnih likov, npr. belo mačico, dečka in sonce, medvedke sladkosnedke, otroka s sončnico na rami, škrate Dobrošina. Prav tako je v otroških oz. mladinskih pesmih s simboli dodatno poudarjal sončno podobo otroka in otroštva (dete na trati, dete gleda utrinek, sonce, sonček boža, sončnica, zlato, zlati žarki ipd.).

Poosebljena miš je glavni literarni lik *Miškolina* Josipa Ribičiča (1931). Priljubljen je postal z ilustracijami Jelke Reichman (1969).

Josip Vandot: *Torklja Triborklja* (1936). Poimenovanje in funkcija lika sta izvirni; Torklja (Kropej 2008: 331) je znano bitje iz pravljic in pripovedk, vendar je Torklja Triborklja po do sedaj najdenih virih edini, v katerem nastopa lik s tremi obrazi.

»Uboga ženica ima kar tri obraze. In vendar vidimo samo eno glavo. Marušica, tebi se je zmedlo nekje v glavi.«

Naglo se je zavrtela okrog stola. In glej – že je videla črni obraz in hudobne oči; zavrtela se je naprej in že je zrla v zimske oči in v kameniti obraz. Še za dva koraka se je zavrtela – in že so jo spet gledale lepe in dobre oči. Marušo je bilo strah in zaradi strahu še sama ni vedela, da se je pričela vrteti okrog tako naglo, kakor se je vrtela doma na dvorišču okrog Fižka, ko mu je hotela zlomiti vrat. Vrtela se je in vrtela, da ji je postalo vroče. A nič drugega ni videla nego tri obraze, ki so jo gledali tako čudno, da se jih je naposled resnično ustrašila. (Vandot 1936: 199–200)

1950–1980: Cepecepavček, Čenčač, Kosovirja, Najzmaj, Pedenjped, Sapramiška

Prvo podobo otroka, ki ima pravico do posebne skrbi, varnosti in igre, pa dokončno dobi otrok pri Niku Grafenauerju: *Pedenjped v Pedenjcarstvu* (1966). Ponarodel je s humornimi ilustracijami Marjana Mančka (1976).

Pedenjsrajčka, pedenjhlāče,
pedenjčevlji na nogah.
Gromozanski kos pogače
neprenehoma v rokah.

Vsi iz sebe so lasje,
ne prenesejo glavnika,
in kazalec nevede,
venomer po nosu stika.

Uhlja kot dva sprta strica
muhasto štrlita v svet.
Pedenjjamica sred lica –
to je mali Pedenjped. (Grafenauer 1976)

Grafenauer je jezikovno izviren, posodablja tradicijo. Motivne prvine za Pedenjpeda je našel pri Matiji Valjavcu v delu *Narodne pripovedke* (1858) in ljudski pripovedki *Pedenjčlovek-laketbrada*, ki so jo uporabljali tudi Levstik, Hubad, Župančič, Fatur idr. Tvori izvirne besede na osnovi samostalnika *pedenj* in dodajanja drugih besed, npr. pedenjbrzovlak, pedenjcarstvo, pedenjčevlji, pedenjhlāče, pedenjjamica, pedenjmama, pedenjočka, pedenjpravljica, pedenjstrokovnjak.

Svetlana Makarovič je ena izmed najbolj izvirnih slovenskih mladinskih avtoric in je

izumila domišljjske like: *Kosovirja na letech žlici* in *Kam pa kam, kosovirja?* (1974), *Sapramiška* (1975), *Ščeper in Mba* (1976) idr.

Tone Pavček je v *Čenčariji* (1975) izumil nov lik – Čenčača. V naslovni pesmi izumi tudi domišljjsko deželo Čenčarijo in njene prebivalce – čenčače, zgovorne ljudi, ki niso »čvekači«. V tej deželi imajo tudi »drevored pravljic«, ki jih tvorijo »iz zelenih besed«. Prebivalce je označil kot vsevede, »dokler se ne zresnijo«. Deželni zakoni so zapisani v pesmi *Tak je v deželi red, zapisan v pesmi* (Pavček 1975: 17).

Leopold Suhodolčan (1979) je izumil nekaj literarnih likov, ki so tudi naslovni liki in so ponarodeli, npr. Cepecepetavček, Krojaček Hlaček, Piko dinozaver; tudi kolektivne junake, npr. Dvanajst slonov, Rdeči lev, Rumena podmornica, Velikan in Pajac, Velikega in malega kapitan.

»Povej, povej, kdo si? Si polence ali si možicelj?« [...] Polonca je poskakovala z njim po mini in se mu smehljala. »Kako smešno smešno cepetaš .... Hihhi ... Cepe ... cepe ... cepetaš! Ti Cepecepetavček ...!« Pobožala ga je in mu prigovarjala: »Gotovo so ti že nagajali, da imaš veliko in grdo in trdo glavo ... Ti Cepecepetavček, trdotrdodlavček ... In da imaš drobne drobne oči kot miš ... Daj! Me uloviš?« (Suhodolčan 1976)

Dane Zajc je jezikovno izviren v celotnem opusu, tudi v zbirki *Na papirnatih letalih* (1978). Kot primer je predstavil glavni literarni lik Kapitana, ki mu pripisuje sodobne attribute oz. tvorjenke (samook, samonog, samorok).

1980–2010: Blabla, Bžraumps, Čofli, Mba, Ščeper, Vošibki ...

Boris A. Novak je izviren mladinski avtor tako na ravni besedotvorja (izpeljava, zlaganje, sestavljanje, sklapanje in mešane vrste) kot neologizmov, kar eksplicitno izrazi v

pesniški zbirki *Prebesedimo besede* (1993), npr. bžraumps, medjed, mmmarmelada, palicaj, pesen, pssstihotapci, vsirimje, zzzbudilka. Novak je avtor, pri katerem sta fonetika in semantika oz. zven in pomen besed izdelana na osnovi umetniške svobode, ustvarita estetsko celoto in učinke, npr. onomatopeje z razpoloženskimi in posnemovalnimi medmeti (bla, ha-ha, he-he, hi-hi, la-la) ter asonancami in aliteracijami. Zanimiva je slogovna značilnost neologizmov, npr. bžraupms, člopica in ednina množinskega samostalnika ljudje – ljud.

Človek je bžraumps!

Človek je rátata-rátata-rátata-tá!

Človek je K.

Človek je P.

Človek je lálala-lálala-lálala-lá!

Človek je bláblabla-bláblabla-bláblabla-blá!

Človek je člopica.

Človek je ljud.

Človek je árheoídiodúpleks.

Človek je hahaha!

Človek je hehehe!

Človek je hihhi!

Hahaha-hehehe-hihhi-ljud! (Novak 1993: 15)

V pesmi *Budilka* s posnemovalnim medmetom zzz ponazarja spanje, zvonjenje (*zzzbudilka, zzzzzgodaj, zzzbudi se, pozzzno je že, grozzzno, zzzver, zzzdajci, zzzares*). V pesmi *Tihotapci* z medmetom *pst* ter aliteracijami in asonancami izraža vzdušje v pesmi (*pssstihotipci, tihohodci, tiholazci, tihotipci, hrupotapci, hrupotapiti*), prav tako tudi z blizuzvočnicami (paronimi) – »nebo (si) oblači oblake, oblačne hlače«, vsemirje – vsirimje, brezvetrje – brezetrje, »Zadrga je / zadrega hlač.« (Novak 1995: 76) Tudi Novakova pesem *Blabla* temelji na medmetu *blá*¹ ter ga z dosledno pesniško poetiko zvena in pomena besed uvršča med najbolj izvirne slovenske mladinske pesnike.

Nekateri avtorji so občasno objavljali na področju mladinske književnosti, npr. Milan

¹ Izraža *zavrnitev, omalovaževanje povedanega*: bla, bla, ne verjamem ti in izraža *govorjenje, zlasti vsebinsko prazno*: mi smo delali, on pa samo bla bla. In blá l. razpolož. medm. (â)~, ~, ne verjamem ti, blá, 2. povdk. (â)poud. Mi delamo, on pa samo ~ ~ |veliko govori| (<http://bos.zrc-sazu.si/c/SP/neva.exe?name=sp&expression=bla&hs=1>).

Jesih: *Štiri igre za otroke* (1997), kjer so objavljene dramske pesnitve *Cesarjeva nova oblačila*, *Deseti raček*, *Kronan norec* ter *Zvezda in srce*. Gre za dvojnega naslovnika in jezikovno inventivnost na najvišji ravni. Zastavi se vprašanje, ali je intencionalni naslovník »za otroke« tudi dejanski. Nadrealistično inovativnost vnaša tudi Tomaž Šalamun v dveh pesniških zbirkah za otroke: *Kaj je kaj* (2005) in *Narobe svet je tudi svet* (2010).

Inventiven prvenec jezikoslovca Marka Stabeja *Medved Edvard: deset moralk za nekaj bralcev in bralk* (2009) je domiselna zbirka kratkih sodobnih pravljic. Objavljena je v slikaniški knjižni obliki, intertekstualno se navezuje na *Medvedka Puja* Alana A. Milneja ter korenspondira s Svetinovo zbirko *Modrost nilskih konjev* (2011), vendar se zastavi vprašanje intencionalnega in dejanskega bralca. Vsebuje jezikoslovne zanimivosti, ki jih avtor inventivno rešuje. Naslovi so zastavljeni kot retorična vprašanja (npr. okulist je *očalist*, poimenovanje osebe v množinski obliki *Korenine*, moško ime *Vanja*, ime *Ja Medi Edi*). Tudi poanta ali nauki na koncu so namenjeni dvojnemu naslovniku, npr. »Za voščila prijateljem pa je bolje, da so navadna in iskrena, kot pa nenavadna in prazna.« (Stabej 2009: 10)

Izvirnost po letu 2010

Slovenska mladinska književnost je vitalen del slovenske književnosti, ki ima manjši, a zato bolj fleksibilen literarni sistem ter je polje svobode. Po letu 2010 je vidna menjava generacij, npr. Anja Štefan, Peter Svetina, zlasti v zbirki *Modrost nilskih konjev* (2011), ki temelji na dvogovorih in inventivni poanti, dobessednem in metaforičnem pojmovanju, npr. »Knjiga je pretežka, zato ker je tudi kit težek, v knjigi je sto kitov na kupu.« Zbirka vsebuje tudi duhovite nesmisle, npr. *Kako nilski konji luščijo grah s prisposodbo in zrcaljenjem v vodi ter aluzijo na prijateljstvo*.

Andrej Rozman tudi po letu 2010 nadaljuje s subverzivno mladinsko književnostjo in estetiko grdega. Avtor nadaljuje trend pisa-

nja dvojnemu naslovniku z deli *Gospod Filodendron* (2011), *Gospod Filodendron in nogomet* (2012), *Bober Bor* (2013), posebej pa z zbirko *Izbrane Rozine v akciji* (2010). V delu *Čofli* (2012) predstavi pet podzemnih kosmatih požrešnih nočnih bitij (Čof, Mehurčica, Vodoslav, Valčica, Zemljomila), ki hipnotizirajo ljudi in pridejo iz domišljjskega v doživljajski svet. Inovativen je na ravni besednih povezav in poimenovanj, npr. šolski orkester Tihomir Grom. Jezikovne inovacije so npr. z aliteracijo (Bober Bor, Žabec Žan, Žaba Živa), besedotvorjem (*Koračnica*: »vojaki in vošibki / korenjakajo«), blizuzvočnicami (*green power* – *Grimm power*), večpomenkami (rozine – Rozine), rimami (živela – marela – smela – dela) in drugimi jezikovnimi sredstvi.

V delu *Skrivnosti špurkov* ustvari nova izmišljena bitja – špurke, ki živijo v izmišljeni deželi – planet Tifonija, in druga bitja, npr. logani, glabi, horklovi, vildri. Poimenovanja so karakterizacije oseb, npr. Apolon Haxel, Budon Berger, Darko Drago, dvojčka Ruzmi in Razmi, hišnik Homer, Ksenofon Amaril, Patogen Kancler, Rihard Grozni, špurk Nork. Izmišljuje si nove besede, npr. Basfl, Bišči, varjalka. Redefinira antična imena, npr. Ajskih, Apolon, Aristotel, Arhimed, Ezop, Homer. Ustvarja nove dežele, npr. Kokodadija, Tifonija, Valotora, Zinaltija. Rozman je jezikovno inovativen na ravni besed (antipiromantična, Intronacionala, korenjakati, odmevava, rumcelj, špurk, vošibek, Zvone Makarone), besednih zvez (Grimm Power, Kanibal Lektor; siti lačnemu ne verjame) in besedil (priredbe del iz starejše in novejšje slovenske književnosti, npr. *Urška*, *Lenka Munda*, *Lepa Vida v akciji*, *Uvod v Martina Krpana*, *Jernej in njegova pravica*).

Posebno pozornost zasluži avtorica najmlajše generacije, Gaja Kos, ki izumi nove like, npr. *Grdavši* (2010), *Rizibizi in laž* (2012), ter redefinira mitske like, npr. *Junaki z ladje Argo* (2013). Avtorica renovira tradicijo (mit o Argonavtih), nadaljuje z estetiko grdega (*Zverinice z Večne poti*, *Zverinice*,

Zverjasec, Zverjašček) in uveljavlja postmodernistične pristope (metafikcijo).

Rezultati

Marjana Kobe (1999–2000) v seriji člankov o sodobni pravljici opredeli sodobno pravljico oz. like, ki jim na osnovi analize slovenskih mladinskih besedil lahko najdemo številne primere:

- 1) Otroški lik (Anica, Jakob, Kekec, Kekec iz 2. b., Martin Krpan 0,3, Mojca, Oskar, Šviga Švist, gospa Šviga Švaga; Cicibella in Mornohca, Deklica Delfina, Juri Muri, Maruška Potepuška, Jure Kvak Kvak, Lenča Flenča, Nebomska deklica; Ciciban, Cvilimož, Pedenjped, Najdihojca; En bla, jazz; sinko nagajivi, Sinko Polovinko, Tinko Potepinko); opisno poimenovanje (Fant z rdečo kapico, Najmočnejši fantek na svetu, Potolčeni Kramoh); kolektivni lik (Dopoldanski in popoldanski otroci, Grivarjevi otroci, Bratovščina sinjega galeba, Tajno društvo PGC).
- 2) Oživiljena igrača/predmet: Avtozaver, Cepecepetavček, Cunjasta dvojčka, Pajacek, Leteča hiša, Lučka Svečana, Nočna Lučka, Papirnata letala; Pika Nika, Klicaj Palicaj, Zakaj; Tramvajčica; urne kukanvice, Zzzbudilka; *Življenje stvari*: budilka, kljuka, krožnik, okno, vrata, vrč.
- 3) Poosebljena žival; v tej kategoriji je največ (domačih) živali, npr. personificiranih: Bela mačica, Belamiška, Mišek Miško, Miškolin, Mišmaš, Sapramiška; Ježek Janček, Sin Jež; Hrčki smrčki, Hrček si sposodi hruško; Kresnica podnevica; Kuža Luža, Kuža Pazi, Radovedni Taček, Kužmucke; Maček Muri, Muca Maca, Tacamuca, Mehkošapek, Mrnjavka; Medvedki sladkosnedki, Medved Edvard, Piki Jakob; Metuljček cekinček; Nana, mala opica; Piko Dinzaver; Velikanski lev, Prišel je lev, O levčku (ki ni hotel v šolo); Ptica zlatoper, Rajska ptica, Zlata ptica; Zajček dolgoušček, Zajček skakalček.
- 4) Poosebljena rastlina (in narava): Čudežno drevo, Drevo pravljic, Drevo življenja, Škratko drevo, Zimsko drevo; Kodejljica v vesolju; Lučka Regrat; Snežaki v vrtcu, Snežaki v vrtu; Snežroža.
- 5) Poosebljeno nebesno telo/pojav: mala Luna, velika Luna; Hlačke za oblačke, Oblaček Postopaček, Oblaček Srajček, Vrtnica in oblaček; plima (hihiplimahaha), voda (hehesmeh hohovode); ozvezdje Skrivnosti; Alenka in zvezdica, Prašiček in čarobna zvezdica, Zvezdica Lučka, zvezda in srce, Zvezdica Zaspanka.
- 6) Posodobljeni liki iz ljudskega pravljичnega izročila: Coprnica Maramuda, coprnica Zofka, čarovnička Gaja, Mala čarovnica Lila; (Zelišča) male čarovnice, Čarovnica Čirimbara, Čarovnik Fičifik, Veliki čarovnik Ujtata; pošasti in zverine: Pošast Mici iz 2. a, Zverinice iz Rezije, Zverinice z Večne poti, Zverinice od A do Ž; duh in strah: duhec (Sapramiška), Duhec Motimir, Gal (v galeriji), Gozdni strah, Grajski strah, Klavirski duhec Jošti, Mihec, duh in uganka, Snežni duhci; Strah, Strahec, Strahec Vili, Strahec (v galeriji), Zmaji in duhovi; škrat: Gutembergov škrat, Makov škrat, Mihčev škrat, Škrat črkovil, Škrat Brkec, Škrat Kuzma, Škrat Perkmanceljc, Škrat Spančkolin, Škrat Zguba (in kameleon), Tipkarski škrat Pacek, Zeleni škrat Ariel ...; velikani: Eko Velikan, (Punčka in) Velikan, Velikan Gorjan, Velikan Grom, velikan Hrust, Velikan (in Pajac), Velikan Nenasit; vile: Tri vile, Vila Jezerka, Vila Lila, Vila Malina, Vilinka; zmaji: Eko zmajček, Najzmaj, Papirnati Zmaj, Zaljubljeni zmaj, Zmajček Bim, Zmaj Darendaj, Zmajček Drago, Zmaj Lakotaj, Zmaj Smetojed, Zmaj v oknu, Zmaj v Postojnski jami, Zmajček Razgrajaček, Zmajček Topotajček.

Klasifikacijo Marjane Kobe bi bilo zaradi razvoja izvirne slovenske mladinske

književnosti smiselno posodobiti še z eno kategorijo, in sicer:

- 7) Izvirni liki, ki se pojavljajo od začetka slovenske mladinske književnosti, vendar so postali samostojna literarna kategorija v času sodobne slovenske mladinske književnosti. Ti se oddaljeno navezujejo na ljudsko izročilo, vendar vsebujejo več inovativnih (npr. bžraumps, mba) kot tradicionalnih prvin (npr. najzma) in izražajo pozitivno slogovno zaznamovanost (npr. smradek). Izvirna izmišljena bitja temeljijo na jezikovni invenciji in besedotvorni nadgradnji, npr. bžraumps, čofli, grdavši, kosovirja, lebdivke, mba, rumcelj, ščeper, štramfelj, žlopi.

Poimenovanja karakterizirajo like ter izražajo pozitiven ali negativen odnos s slogovno zaznamovanimi poimenovanji. Jezikovna izvirnost je sintagma znanega in novega v tvorjenko, npr. Dajnomir, Grdavši, Lilameščani, Malčkipalčki, Miliboža, Mehkošapek (muc), Tebomrazbov² (gospod), Tintengern³ (baronesa), ali novih besednih zvez, npr. Gospod Filodendron, Kokokoška Emilija z onomatopejo.

Povzetek

Jezikovna izvirnost sodobne slovenske mladinske književnosti temelji na slogovni uporabi:

1. aliteracije in asonance: Glil in Glal, Maček Muri, Muca Mika, Mišmaš, Škrata Šket in Šot, Žabec Žan, Žolna Živa;
2. neologizmov: bžraumps, čofli, en bla, kosovirja, lebdivke, mba, rumcelj, ščeper, štramfelj, vošibki, žlopi; nekateri nadgrajujejo znane in delno znane motivne prvine oz. besede, drugi so invencija;
3. onomatopoetskih poimenovanj: posnemovalni medmeti: bùm in búm – Strašni lovec Bumbum; čiv in čív – Vrabček Čiv; kó in kò – Kokokoška Emilija; čòf –

Čofli; kvák – Jure Kvak Kvak; mrnjáv – Mrnjavka; razpoloženski medmeti: sàpra – sapramiš – Sapramiš, tík ták – Povestice tik-tak;

4. otroških in ljubkovalnih besed: jokec, medo, mižek, mucek, oka (Sovica Oka), račka, smehec, spančkati, tiček, zobek;
5. pomanjševalnic: barčica, Bobek, duhec, Gregec, Janček, možiček, Videk, sovica, zvonček;
6. rim: Kuža Luža, Pika Nika, Juri Muri, Maruška Potepuška;
7. slabšalnic: lovca Cuzelj in Guzelj, Brkonja Čeljstnik;
8. slogovnih kombinacij: Malčkipalčki (pomanjševalnice, tvorjenke, rime), dvobesedno poimenovanje (Hrčki Smrčki, Metuljček Cekinček, Mihec Kašopihec, Nebomska deklica, Račka puhačka, Zvone Makarone);
9. sopomenk: Naočnik in Očalnik;
10. tvorjenk: Dajnomir, Mehkošapek, Sapramiška, Tacamuca, Trdoglav, Zlatoper.

Sodobni slovenski mladinski avtorji so enote literarnega kontinuuma, del bogate literarne tradicije izvirmih poimenovanj, ki nadgrajujejo tradicijo in uveljavljajo izvirna poimenovanja (bžraumps) ali že znana in delno znana poimenovanja postavljajo v nov kontekst (blabla, čenčači, grdavši, jazz, kosovirja, lilameščani, pedenjped, rizibizi, sapramiška, žlopi).

Literatura

- BLAŽIČ, Milena Mileva, 2011: *Branja mladinske književnosti*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- KOBE, Marjana, 1999–2000: Sodobna pravljica. *Otrok in knjiga: revija za vprašanja mladinske književnosti, književne vzgoje in s knjigo povezanih medijev* 47: 5–11; 48: 5–12; 49: 5–12; 50: 6–15.
- KROPEJ, Monika, 2008: *Od ajda do zlatoroga: slovenska bajeslovna bitja*. Celovec, Ljubljana, Dunaj: Mohorjeva založba.

² Te-bom-razbil.

³ Tinten-germ (*tinta* = pogovorno črnilo + (nem.) *gern -ne* (imeti rad)).